

Asia: VN/28640/2020-TEM-1

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

- **Yleinen palaute esitysluonnoksesta**

Lausunto-osa:

Vantaa/ Kerava esittää, että:

☒ uudistus on aiempaa tarpeellisempi koronan aiheuttaman suuren työttömyyden takia

☒ uudistus on edennyt päälinjoiltaan hyvin, mutta käytännön toimeenpanossa on ollut valitettavasti useita ongelmia.

☒ Esimerkkinä mainitsemme Te-henkilöstön siirtoihin liittyvän puutteellisen yhteistyön ja tiedonvaihdon TE- hallinnon ja kaupunkien välillä. Tämä on aiheuttanut tarpeetonta epätietoisuutta siirtyvän henkilöstön määrästä ja osaamisesta. Lisäksi prosessi on arviomme mukaan vähentänyt TE-henkilöstön halukkuutta siirtyä työskentelemään kokeilukaupunkeihin.

☒ TE- hallinnon ja kaupunkien välisen yhteistyösopimuksen käsittely on Uudellamaalla edelleen kesken, koska kaupunkien edellytettiin hyväksyvän KEHA- keskuksen laatima sopimus ilman varsinaisia neuvotteluita sopimuksen sisällöstä.

☒ ehdotamme, että uudistus vakinaistettaisiin mahdollisimman pikaisesti

☒ kannatamme myös valtion yrityspalvelujen siirtoa kunnille, sillä täydennetään työllisyyden hoitotehtävää oikealla tavalla.

Vantaan/Keravan kaupunki toteaa, että eduskuntakäsittelyn aikana havaitut muutostarpeet on perusteltua ratkaista työllisyyden edistämisen kuntakokeilua koskevan lainsäädäntökokonaisuuden muutoskäsittelyn yhteydessä.

Työttömyysturvatehtävän laajentaminen kokeilualueiden ja kuntien tehtäväksi on työttömien työnhakijoiden sujuvan palvelun turvaamiseksi perusteltua, mutta edellyttää henkilöresurssien uudelleen arviointia määrän ja osaamispääoman osalta.

Asiakkuuden siirto kokeilun aikana on asiakkaiden valinnan vapauden turvaamiseksi perusteltua. Edellytämme, että siirto voidaan käynnistää myös kokeilualan kunnassa, mikäli työnhakijan asiakkuus on siirtynyt kokeilulain perusteella kokeilualueelle.

1) Työttömyysturvatehtävien laajempi siirto

Lausunto-osa:

Vantaa/Kerava kaupunki toteaa, että esitykseen tehtävien muutosten tavoitteena tulee olla työttömän työnhakijan mahdollisimman sujuva ja viivetyksetön asian käsittely. Tästä näkökulmasta käsin työttömyysturvatehtävän siirto edellä kuvattujen ns. peruslausuntojen osalta on tärkeää ja perusteltua.

Päinvastainen säätely johtaisi käytännössä työttömän työnhakijan tarpeettomaan pompotteluun ja viivästyksiin. Käytännössä työttömän työnhakijan edellytettäisiin esimerkiksi tekevän selvityksiä kahdelle viranomaiselle työttömyyden alkamisesta tai päättymisestä tai työnhaun voimassaolosta. Lisäksi järjestely vaatisi tiivistä tiedonvaihtoa kuntakokeilujen ja työ- ja elinkeinotoimiston kesken, mikä todennäköisesti lisäisi selvitystarvetta ja toisi riskejä tiedonkulkuun ja siten hidastaisi asioiden käsittelyä.

Vantaa/Kerava toteavat, että esityksen perustelutekstissä esitetty arvio työttömyysturvatehtävän hoitamiseen tarvittavien resurssien määrästä sekä työttömyysturvatehtävässä tarvittavasta osaamisesta sekä asiakkaan kannalta sujuvan tiedonvaihdon toteuttamisesta, on alimitoitettu.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilulain lähtökohtana on, että kokeilualan kunnilla on velvollisuus järjestää riittävästi ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden turvaavalla tavalla kokeilulain 7–10 pykälissä tarkoitettuja palveluja koko alueellaan työmarkkinoiden toimivuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi.

Työttömyysturvatehtävän laajempi siirto edellyttää, että työvoimapolitiittisen lausunnon antava yksikkö vastaa myös lausuntoon liittyvästä neuvonnasta, lausuntoa koskevasta muutoksenhausta johtuvista toimista sekä kantelun takia annettavista selvityksistä. Tämä lisää kokeilukuntien työmäärää.

Esityksessä työttömyysturvatehtävien tehtäväkokonaisuus on arvioitu enimmillään noin 43 henkilötyövuodeksi. Esityksessä on arvioitu myös, että kokeilualan kunnilla on tosiasialliset edellytykset hoitaa työttömyysturvatehtävän kokonaisuutta, koska te -hallinnosta siirtyy tätä tehtävää hoitanutta henkilöstöä kokeilualan kuntiin.

Vantaan/Keravan kaupunki korostaa, että kokeilualan kuntien mahdollisuudet arvioida henkilöstöresurssien ja siirtyvän osaamispääoman riittävyttä ja kohdentumista eri tehtäviin ovat jo toteutuneissa henkilöstösiirroissa osoittautuneet vähäisiksi. Esimerkiksi Uudellamaalla kokeilualan kunnat eivät ole saaneet tietoa ennakkoon työ- ja elinkeinotoimiston siirtoesityksistä.

Lisäksi henkilöstöresurssin kokonaismäärä on edelleen avoin ja lisärekrytoinneilla valittujen henkilöiden kokemus esimerkiksi työttömyysturvatehtävän hoitamisen edellytyksistä ei ole tiedossa

Vantaan/Keravan kaupungit esittää, että työ- ja elinkeinoministeriön laatimat henkilöstöresurssilaskelmat avataan uudelleen kokeilukaupunkien tarkasteltavaksi toimintaympäristön muutosten ja lainvalmistelussa ilmenneiden useiden muutostarpeiden takia. Kokeilualueiden kaupunkien henkilöstöä koskevia resurssilaskelmia on tarkasteltava kokonaisuutena, laskelmien kriteerit on avattava ja resurssoinnin osalta on arvioitava myös kokeilualueille siirtyvän henkilöstön todellista osaamis pääomaa kokeilualueiden velvoitteiden ja perehdyttämistarpeiden näkökulmasta.

Samalla Vantaan/Keravan kaupunki toteaa, että em. perustelu on tarkoituksenmukaista, että erityisesti työttömyysturvatehtävän laajempaa siirtoa koskevat tehtävät tulisivat voimaan vasta 4.9.2021

2) Asiakkuuden siirtäminen kokeilun aikana

Lausunto-osa:

Vantaan/Keravan kaupunki toteaa, että esitetty muutos asiakkuuden siirtämisestä kokeilun aikana on perusteltu, sillä muutos huomioi aiempaa esitystä paremmin asiakkaan valinnanvapauden turvaamisen tilanteessa, jossa asiakkaan olosuhteet ovat tosiasiallisesti muuttuneet niin, ettei hän pysty käyttämään kotikuntansa palveluita. Perusteltua on myös se, että siirto edellyttäisi asiakkaan pyyntöä ja sitä, että siirto olisi tarpeellinen:

- ☐ asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi
- ☐ epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai muusta perustellusta syystä ja että siirtäminen ei vaaranna asiakkaan mahdollisuutta saada palvelutarpeensa mukaisia palveluja.

Esityksessä todetaan, että asiakkaan olisi esitettävä siirtoa koskeva pyyntö kotikuntansa mukaan määräytyvälle työ- ja elinkeinotoimistolle.

Lausunto-osa:

Vantaan ja Keravan kaupunki toteaa, että esitykseen tehtävien muutosten tavoitteena tulee olla työttömän työnhakijan mahdollisimman sujuva ja viivytyksetön asian käsittely.

Tilanteessa, jossa työnhakijan asiakkuus on siirtynyt kokeilukunnalle, asiakkaan kannalta on tarkoituksenmukaisinta, että siirtopyyntö voidaan esittää asiakasta palvelevalle kotikunnalle, joka voi käynnistää prosessin siirron toteuttamisen selvitys- ja tiedonantovelvollisuutensa mukaisesti työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.

3) Muut muutokset

Esityksen lisäys työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmien käytön laajentamisesta koskemaan kuntayhtymän palveluksessa olevan virkamiehen käyttöoikeutta on perusteltu ja vastaa tehtävän hoitamisen vaatimuksia.

- **Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (2. lakiehdotus)**

Lausunto-osa:

Esitystä koskeva pykälä on uusi ja sisältää säädökset harkinnanvaraista kulukorvausta koskevasta muutoksenhausta ja erityisesti pykälän 2 momenttiin, jossa säädettäisiin valituskirjeen toimittamisesta päätöksen tehneelle työ- ja elinkeinotoimistolle 30 päivän määräajassa. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa valituskirjelmä olisi työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 17 §:n 2 momentin nojalla toimitettava päätöksen tehneelle kunnalle. Esitys on perusteltu.

- **Kommentit työttömyysturvain muutosehdotuksesta (3. lakiehdotus)**

Lausunto-osa:

Toteamme 2 a luvun 13 a §:ään tehdystä muutoksesta, joka koskee työvoimapolitiittisesti moitittavaa menettelyä, että asiakkaan oikeus jättää toteuttamatta työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma on perusteltu ja parantaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta, koska peruste toteuttamatta jättämiseen muodostuu, jos asiakkaalle ei myönnetä julkisesta työvoima ja yrityspalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua kulukorvausta tai vastaavaa korvausta.

- **Kommentit työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain muutosehdotuksista (4. lakiehdotus)**

Lausunto-osa:

Monialaisen yhteispalvelun asiakasrekisteriä koskevan 9 §:n muutokset mahdollistavat, että elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukset ja työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus voivat myöntää käyttöoikeuden te -toimiston, kunnan ja kuntayhtymän tai Kansaneläkelaitoksen monialaiseen yhteispalvelun asiakasrekisteriin kunnan lisäksi myös kuntayhtymän henkilölle, joka hoitaa tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä. Ehdotus on perusteltu ja vastaa arviomme mukaan tehtävän asiakaslähtöisen hoitamisen vaatimuksia.

Isotalus Birgit
Vantaan kaupunki/sihteeristö - Vantaan kaupunginhallitus